

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ - ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΜΑΤΑ
10 Δεκεμβρίου 2015

ΑΛΓΕΒΡΑ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ
Σύνολα - Πιθανότητες
Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ

ΟΡΙΣΜΟΙ

ΟΡΙΣΜΟΣ 1 : ΣΥΝΟΛΟ

Σύνολο ονομάζεται μια συλλογή όμοιων αντικειμένων, τα οποία είναι καλά ορισμένα και διακριτά μεταξύ τους.

- Τα αντικείμενα ενός συνόλου ονομάζονται **στοιχεία**.
- Τα σύνολα τα συμβολίζουμε με ένα κεφαλαίο γράμμα.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΝΟΛΑ ΑΡΙΘΜΩΝ

1. **Φυσικοί Αριθμοί** : Το σύνολο των αριθμών από το 0 έως το άπειρο όπου κάθε αριθμός έχει διαφορά μιας μονάδας από τον προηγούμενο. Συμβολίζεται με $\mathbb{N}$ και είναι : $\mathbb{N} = \{0, 1, 2, \dots\}$.
2. **Ακέραιοι Αριθμοί** : Το σύνολο των φυσικών αριθμών μαζί με τους αντίθετους τους. Συμβολίζεται με $\mathbb{Z}$ και είναι : $\mathbb{Z} = \{\dots, -2, -1, 0, 1, 2, \dots\}$.
3. **Ρητοί Αριθμοί** : Όλοι οι αριθμοί που μπορούν να γραφτούν με τη μορφή κλάσματος με ακέραιους όρους. Συμβολίζεται με $\mathbb{Q}$ και είναι : $\mathbb{Q} = \left\{ \frac{a}{\beta} \mid a, \beta \in \mathbb{Z}, \beta \neq 0 \right\}$.
4. **Άρρητοι Αριθμοί** : Κάθε αριθμός ο οποίος δεν είναι ρητός. Κατά κύριο λόγο, άρρητοι αριθμοί είναι οι ρίζες που δεν έχουν ρητό αποτέλεσμα, ο αριθμός π κ.τ.λ.
5. **Πραγματικοί Αριθμοί** : Οι ρητοί μαζί με το σύνολο των άρρητων μας δίνουν τους πραγματικούς αριθμούς, όλους τους αριθμούς που γνωρίζουμε. Συμβολίζεται με $\mathbb{R}$ και είναι : $\mathbb{R} = \{\text{όλοι οι αριθμοί}\}$.

Τα παραπάνω σύνολα χωρίς το μηδενικό τους στοιχείο συμβολίζονται αντίστοιχα με $\mathbb{N}^*, \mathbb{Z}^*, \mathbb{Q}^*, \mathbb{R}^*$.

ΟΡΙΣΜΟΣ 2 : ΙΣΑ ΣΥΝΟΛΑ

Ίσα ονομάζονται δύο σύνολα A, B τα οποία έχουν ακριβώς τα ίδια στοιχεία. Ισοδύναμα, τα σύνολα , λέγονται ίσα εαν ισχύουν οι σχέσεις :

1. Κάθε στοιχείο του A είναι και στοιχείο του B
2. Κάθε στοιχείο του B είναι και στοιχείο του A .

ΟΡΙΣΜΟΣ 3 : ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ

Ένα σύνολο A λέγεται υποσύνολο ενός συνόλου B όταν κάθε στοιχείο του A είναι και στοιχείο του B . Συμβολίζεται με τη χρήση του συμβόλου $\subseteq$ ως εξής :

$$A \subseteq B$$

ΟΡΙΣΜΟΣ 4 : ΚΕΝΟ ΣΥΝΟΛΟ

Κενό ονομάζεται το σύνολο που δεν έχει κανένα στοιχείο. Συμβολίζεται με $\emptyset$ ή $\{\}$.

ΟΡΙΣΜΟΣ 5 : ΒΑΣΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

Βασικό ονομάζεται το σύνολο το οποίο περιέχει όλα τα στοιχεία που μπορούμε να επιλέξουμε, από τα οποία φτιάχνουμε άλλα σύνολα. Συμβολίζεται με Ω .

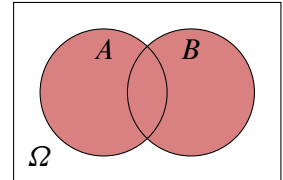
ΟΡΙΣΜΟΣ 6 : ΠΡΑΞΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΝΟΛΩΝ

1. Ένωση

Ένωση δύο υποσυνόλων A, B ενός βασικού συνόλου Ω ονομάζεται το σύνολο των στοιχείων του Ω τα οποία ανήκουν σε τουλάχιστον ένα από τα σύνολα A και B . Συμβολίζεται με $A \cup B$.

$$A \cup B = \{x \in \Omega \mid x \in A \text{ ή } x \in B\}$$

Η ένωση των συνόλων A και B περιέχει τα κοινά και μή κοινά στοιχεία των δύο συνόλων. Τα κοινά στοιχεία αναγράφονται μια φορά.

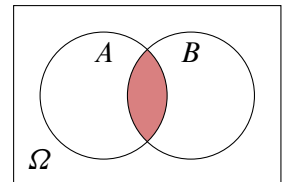

2. Τομή

Τομή δύο υποσυνόλων A, B ενός βασικού συνόλου Ω ονομάζεται το σύνολο των στοιχείων του Ω τα οποία ανήκουν και στα δύο σύνολα A και B . Συμβολίζεται με $A \cap B$.

$$A \cap B = \{x \in \Omega \mid x \in A \text{ και } x \in B\}$$

Η τομή των συνόλων A και B περιέχει μόνο τα κοινά στοιχεία των δύο συνόλων.

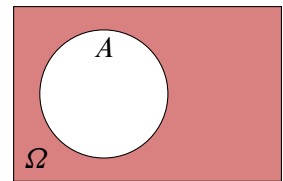

3. Συμπλήρωμα

Συμπλήρωμα ενός συνόλου A ονομάζεται το σύνολο των στοιχείων του βασικού συνόλου Ω τα οποία **δεν** ανήκουν στο σύνολο A . Συμβολίζεται με A' .

$$A' = \{x \in \Omega \mid x \notin A\}$$

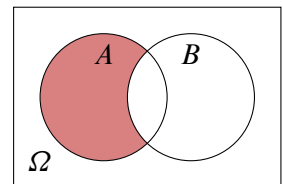
Ονομάζεται συμπλήρωμα του γιατί η ένωσή του με το σύνολο αυτό μας δίνει το βασικό σύνολο Ω .

4. Διαφορά

Διαφορά ενός συνόλου B από ένα σύνολο A ονομάζεται το σύνολο των στοιχείων του βασικού συνόλου Ω τα οποία ανήκουν μόνο στο σύνολο A , το πρώτο σύνολο της διαφοράς. Συμβολίζεται με $A - B$.

$$A - B = \{x \in \Omega \mid x \in A \text{ και } x \notin B\}$$

ΘΕΩΡΗΜΑΤΑ

ΘΕΩΡΗΜΑ 1 : ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΟΣΥΝΟΛΟΥ

Για οποιαδήποτε σύνολα A, B, Γ ισχύουν οι ακόλουθες ιδιότητες που αφορούν τη σχέση του υποσυνόλου :

- Για κάθε σύνολο A ισχύει : $A \subseteq A$.
- Αν $A \subseteq B$ και $B \subseteq \Gamma$ τότε $A \subseteq \Gamma$.
- Αν $A \subseteq B$ και $B \subseteq A$ τότε $A = B$.